

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Факультет фізичного виховання і спорту
Відділ аспірантури та докторантури

« 22 » 04 20 22 року

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування (співбесіди)
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

підготовки доктора філософії

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

освітньо-наукова програма Фізична культура і спорт

Вінниця – 2022 рік

Розробники: Костюкевич Віктор Митрофанович, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор;

Вознюк Тетяна Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики спорту.

Рецензенти: Ахметов Р.Ф., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Житомирський державний університет імені Івана Франка;

Асаулюк І.О., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Програма додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2021. 7 с.

Програма додаткового вступного випробування (співбесіда) зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт до аспірантури складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. Додаткове вступне випробування дозволяє виявити рівень теоретичної підготовленості та здатності до науково-дослідницької й експериментально-дослідницької діяльності в галузі теорії і методики фізичного виховання і спорту, розкрити концептуальне бачення особистістю сучасних спортивних, фізкультурно-освітніх проблем, особливостей наукових, практико орієнтованих підходів до їх вирішення, напрямів проектування, визначення шляхів і способів організації освітнього процесу в спортивних закладах і закладах освіти.

Програма розглянута і схвалена на спільному засіданні кафедр теорії і методики спорту та теорії і методики фізичного виховання Протокол від «10» 02 2021 року № 3

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету фізичного виховання і спорту Протокол від «24» 02 2021 року № 8

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради факультету фізичного виховання і спорту Протокол від «10» 02 2021 року № 7

ВСТУП

Відповідно до Правил прийому до аспірантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії університету призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності (співбесіда) відповідно до змісту галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Додаткове вступне випробування зі спеціальності (співбесіда) до аспірантури спрямоване на визначення знань здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, здатності до здійснення педагогічної, науково-дослідницької і дослідно-експериментальної діяльності в галузі теорії і методики професійної фізичного виховання і спорту.

Програма додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) складається з розділів:

Розділ 1. Теоретичні та нормативно-правові засади спорту.

Розділ 2. Методичні основи спортивного тренування.

Розділ 3. Методологія дослідження в спорті.

1. Мета, завдання та вимоги до знань та вмінь

1.1 Метою додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) є виявлення ступеня обізнаності вступника у галузі теорії і методики спортивного тренування, функціональних знань методологічних основ, закономірностей, принципів, інноваційних підходів до організації навчально-тренувального процесу в закладах дитячо-юнацького спорту, спорту вищих досягнень, масового, професійного і олімпійського, адаптивного спорту.

1.2 Основними завданнями додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) є діагностика наукової ерудиції майбутнього здобувача наукового ступеня (знання теоретичних та нормативно-правових засад спорту; методичних основ спортивного тренування; особливостей проведення наукових досліджень у спорті).

Проходячи співбесіду, майбутній аспірант має:

– показати ґрунтовні знання тенденцій і особливостей розвитку спорту в Україні і світі, теоретичних проблем спорту; основних понять спортивного тренування, дидактики,

методики тренування, змісту спортивної підготовки у спортивних закладах (в єдності теорії і практики); праць вітчизняних і зарубіжних науковців з питань спортивної підготовки;

– виявити вміння аналізувати тенденції розвитку спортивної та педагогічної науки в сучасному світовому просторі; творчо характеризувати провідні теорії спорту; прогнозувати основні шляхи розвитку спортивної науки в Україні й у світі.

2. Інформаційний обсяг програми додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіда)

Розділ 1. Теоретичні та нормативно-правові засади спорту.

Основне законодавче поле галузі фізичної культури і спорту, освіти. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, «Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття)», «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року», Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про вищу освіту» (2014). Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук». Інші нормативно-правові документи, що регулюють діяльність системи спорту й освіти, визначають основні напрями їх реформування. Положення про Єдину спортивну класифікацію України, Національна система та Національна рамка кваліфікацій. Галузеві рамки кваліфікацій. Основні категорії спорту (спорт, олімпійський спорт, професійний спорт, масовий спорт, спорт вищих досягнень, адаптивний спорт, спортивне тренування, процес спортивної підготовки), їх характеристика. Особливості спортивної підготовки: взаємозв'язок і наступність спортивної підготовки; єдність теорії і практики у спортивному тренуванні; система професійної спортивної освіти в Україні, компетентнісний характер професійної освіти. Готовність до професійної діяльності.

Розділ 2. Методичні основи спортивного тренування.

Дидактичні принципи та закономірності спортивного тренування. Характеристика засобів і методів спортивного тренування. Характеристика фізичного навантаження, зони спрямованості тренувальних і змагальних навантажень. Система спортивної підготовки в річному та багаторічному аспекті. Спортивний відбір і спортивна орієнтація. Моделювання та прогнозування в спорті. Адаптація в спорті. Відновлення спортивної працездатності.

Проблема допінгу в спорті. Сучасна система матеріально-технічного забезпечення спортивної підготовки.

Розділ. 3. Методологія дослідження в спорті.

Методи дослідження в спорті: емпіричні, комплексні та теоретичні методи; соціологічні, медико-біологічні, психологічні, методи математичної статистики. Види моніторингу. Використання сучасного інструментарію наукового дослідження; наукові прилади термінової інформації, лабораторні дослідження в спортивній діяльності. Основні вимоги до використання тестів в контролі різних видів підготовленості. Правила проведення наукових досліджень в спорті. Програма наукових досліджень, види та характеристика педагогічного експерименту. Опрацювання літературних джерел та контенту мережі Інтернет, оформлення списку посилань. Основні вимоги до оформлення наукових праць, структурні складові наукових статей.

3. Критерії та методи оцінювання

Метод оцінювання – *співбесіда*.

Додаткове вступне випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіда) оцінюється за шкалою «допущений» / «не допущений». Вступник, який отримав оцінку «не допущений», до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускається.

Оцінка	Критерії оцінювання
допущений	вільне оперування інтегрованими знаннями в галузі спорту, здатність підтримати проблемну дискусію, виявити професійну ерудицію в передбачуваній сфері наукового дослідження, поінформованість щодо найбільш важливих педагогічних ідей, які висловлювалися в минулому та є предметом сучасних наукових дискусій, володіння поняттєво-категоріальним апаратом. Наявність науково-аналітичних здібностей, здатності виокремлювати актуальні факти, явища, події в галузі спорту, використовувати теоретичні знання як основу й метод пізнання, виявляти проблеми для здійснення актуальної науково-педагогічної діяльності, комбінувати знання для більш глибокого розуміння проблем і збагачення професійних знань. Уміння розробляти програму і методику наукового дослідження з формуванням комплексу доцільних наукових (теоретичних і емпіричних) методів;
не допущений	відсутність знань науково-теоретичних джерел та основних проблем обраної наукової спеціальності, неточні відповіді на питання білетів, нерозуміння сутності проблеми, що обговорюється, нездатність відповісти на основні та додаткові запитання, відмова давати відповідь й виконувати екзаменаційне завдання.

4. Рекомендована література

Основна

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
2. Денисова ЛВ., Хмельницькая ИВ., Харченко ЛА.. Измерение и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте: уч. пособие для вузов. Киев: Олимпийская литература; 2008. 127 с.
3. Кашуба ВА. К вопросу использования современных технологий в спортивной подготовке. Молодіжний науковий вісник східноєвропейського національного університету ім.Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. Луцьк: Східна Європейський національний університет ім. Лесі Українки. 2015; (19): 172 -184.
4. Костюкевич ВМ., Воронова ВІ., Шинкарук ОА. [та ін.] Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навч. посіб. За заг. ред. ВМ. Костюкевича. Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 554 с.
5. Костюкевич ВМ. Теорія і методика спортивної підготовки. Навчальний посібник. 2-е вид.перероб. та доп. Київ: КНТ, 2016. 616 с.
6. Костюкевич В.М., Шевчик Л.М., Соколькова О.Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. 256 с.
7. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб. Кн. 2. Киев: Олимпийская лит.; 2015. 752 с.
8. Платонов В.Н. Допинг в спорте и проблемы фармакологического обеспечения подготовки спортсменов. М.: Сов. Спорт. 2010. 306 с.
9. Уилмор ДжХ, Костил ДЛ. Физиология спорта. Киев: Олимпийская лит.; 2001. 503 с.

Додаткова

1. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
2. Виноградський БА. Моделювання складних біомеханічних систем і його реалізація в спорті. Львів: ЗУКЦ; 2007. 284 с.

3. Матвеев ЛП. Общая теория спорта и её прикладные аспекты: учеб. Ч. 1. М.: Известия; 2001. 303 с.
4. Шинкарук О. Концепция формирования системы подготовки, отбора спортсменов и их ориентации в процессе многолетнего совершенствования. Педагогіка, психологія та мед.–біол. проблеми фіз. виховання і спорту. 2012(12):144–8.